

PERUSTEET SOSIAALI- JA TERVEYDEN- HUOLLON ASIAKASMAKSUJEN OIKAISE- MISEKSI, ALENTAMISEKSI JA PERIMÄTTÄ JÄTTÄMISEKSI

Sisällys

A.	ASIAKASMAKSUJEN OIKAISU.....	3
B.	ASIAKASMAKSUJEN ALENTAMINEN TAI PERIMÄTTÄ JÄTTÄMINEN	3
1.	Asiakasmaksujen alentaminen tai perimättä jättäminen - asiakasmaksulain 11 §:n soveltaminen.....	3
2.	Yleisiä ohjeita.....	3
3.	Päätös asiakasmaksun alentamishakemukseen	4
4.	Perusteet asiakasmaksun alentamisen tai perimättä jättämisen harkinnassa asiakkaan maksukyvyyn mukaan määräytyvissä asiakasmaksuissa	4
4.1.	Tulot ja varallisuus	4
4.2.	Toimeentulon ja elatusvelvollisuuden vaarantumisen arviointi.....	5
4.3.	Kotihoidon asiakasmaksun alennustarpeen arviointi	5
4.4.	Palveluasuminen.....	6
4.5.	Tehostettu palveluasuminen	7
4.6.	Lyhytaikainen ympärivuorokautinen asumispalvelu	8
4.7.	Pitkäaikainen laitoshoido.....	8
5.	Terveydenhuollon tasasuuruiset asiakasmaksut	9
5.1.	Laitoskuntoutus	9
5.2.	Muut terveydenhuollon tasasuuruiset asiakasmaksut.....	10

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON ASIAKASMAKSUJEN ALENTAMIS- JA OIKAISUPERUSTEET

A. ASIAKASMAKSUJEN OIKAISU

Asiakas, joka kokee hänelle määrätyn asiakasmaksun virheelliseksi, voi hakea siihen oikaisua. Oikaisua haetaan ensisijaisesti kirjallisesti vapaamuotoisella kirjeellä, jossa kerrotaan

- perustelut, miksi vaaditaan oikaisua/muutosta laskuun
- laskun tiedot (laskunumero, maksajan etunimet ja sukunimi)
- kopio laskusta, jos mahdollista
- asiakkaan yhteystiedot

Oikaisuvaatimukseen annetaan kirjallinen viranhaltijapäätös. Päätökseen voi hakea oikaisua päätöksessä mukana olevan ohjeen mukaisesti.

B. ASIAKASMAKSUJEN ALENTAMINEN TAI PERIMÄTTÄ JÄTTÄMINEN

1. Asiakasmaksujen alentaminen tai perimättä jättäminen - asiakasmaksulain 11 §:n soveltaminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992) annetun lain 11 § mukaan sosiaali- huollon palveluista määrätty maksu ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyn mukaan määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteutumista.

Palvelun järjestäjä voi päättää, että muitakin kuin edellä mainittuja maksuja voidaan jättää perimättä tai alentaa samoilla perusteilla tai maksuja voidaan alentaa tai jättää perimättä, jos siihen on syytä huollolliset näkökohdat huomioon ottaen.

Pirkanmaan hyvinvointialueen hallitus on päättänyt, että myös terveydenhuollon muita kuin henkilön maksukyvyn mukaan määrättyjä maksuja (ns. tasasuuruksia maksuja) voidaan alentaa samoin perustein kuin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista määrättyjä maksuja ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyn mukaan määrättyjä maksuja.

Maksun alentamisen ja perimättä jättämisen on oltava ensisijaista toimeentulotukeen nähden.

2. Yleisiä ohjeita

Asiakasmaksun alentamista haetaan ensisijaisesti kirjallisesti. Ennen mahdollista maksun alennusta tulee asiakkaan olla hakenut kaikki hänelle kuuluvat etuudet (esim. Kelan etuudet, kuten takuueläke, hoitotuki ja asumistuki).

Asiakkaan tulee esittää perusteet hakemukselleen sekä tositteet menoista, tuloista, varoista ja veloista, joihin halutaan vedota sekä esittää niistä pyydytyt selvitykset. Lisäksi tulee esittää tiliotteet

kaikista tileistä kahden kuukauden ajalta sekä viimeisin verotodistus. Mahdollinen toimeentulotuki päätös laskun erääntymiskuukaudelta tulee myös esittää, kun haetaan alennusta kertaluonteiseen maksuun. Samat tiedot tulee toimittaa yhteistaloudessa asuvalta avio- tai avopuolisolta.

Tulojen ja huomioitavien menojen välisellä erotuksella asiakas kattaa tavanomaiset elämisen kulut (ravinto, vaatemenot, vähäiset terveydenhuoltomenot esim. itsehoitolääkkeet, henkilökohtaisesta puhtaudesta ja kodin puhtaudesta aiheutuvat menot, lehtien tilausmaksut, paikallisliikenteen maksu, puhelimen ja tietoliikenteen käytöstä aiheutuvat menot, harrastus ja virkistysmenot sekä muut vastaavat jokapäiväiset menot).

Kaikkien alennushakemusten käsittelyssä huomioidaan lisäksi asiakkaan käytettävissä olevat varat ja mahdollisuus kattaa niillä muita menoja.

3. Päätös asiakasmaksun alentamishakemukseen

Tekemäänsä asiakasmaksun alennushakemukseen annetaan asiakkaalle kirjallinen päätös. Päätökseen voi hakea oikaisua päätöksessä mukana olevan ohjeen mukaisesti.

4. Perusteet asiakasmaksun alentamisen tai perimättä jättämisen harkinnassa asiakkaan maksukyvyn mukaan määräytyvissä asiakasmaksuissa

4.1. Tulot ja varallisuus

Asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen harkinta perustuu asiakkaan tosiasialliseen taloudelliseen tilanteeseen. Tämän vuoksi asiakasmaksun alentamista tai perimättä jättämistä harkittaessa otetaan aina huomioon asiakkaan nettotulot, vaikka maksu olisi määrätty bruttotulojen perusteella.

Tuloina otetaan huomioon kaikki asiakkaan tulot, vaikka niitä ei otettaisikaan huomioon asiakasmaksua määrättäessä. Lisäksi otetaan huomioon talletukset ja varallisuus, koska arvioidaan nimenomaan toimeentulon ja elatuskyvyn vaarantumista. Vaikka talletuksia ja muita varoja ei maksua määrättäessä oteta huomioon, ne vaikuttavat arviointiin asiakkaan toimeentulon kokonaistilanteesta. Arviointi tehdään asiakkaan toimittamien tilotteiden ja verotustietojen perusteella.

Asiakkaan käytössä olevat talletukset ja muut nopeasti käytettävissä olevat varat tulee käyttää ennen kuin asiakasmaksun alentamista voidaan myöntää. Varallisuudeksi huomioidaan pankkitalletukset, rahastot, osakkeet ja muu vastaava helposti käyttöön otettava varallisuus (ei koske kiinteän omaisuuden myyntiä). Ikäihmisten pitkäaikaisissa palveluissa (säännöllinen kotihoito, pitkäaikainen palveluasuminen, tehostettu palveluasuminen, perhehoito ja pitkäaikainen laitoshoido) varallisuutta voi olla korkeintaan 3400 euroa, jotta maksualennus- tai vapautus voidaan myöntää.

Jos asiakasmaksu on määrätty puolisojen yhteisten tulojen perusteella, myös asiakasmaksun alentamista tai perimättä jättämistä harkittaessa otetaan huomioon molempien puolisojen taloudellinen tilanne. Huomioon otetaan aina myös perhekoko, jos perheessä on alaikäisiä lapsia

4.2. Toimeentulon ja elatusvelvollisuuden vaarantumisen arviointi

Eri palveluissa asiakkaiden taloudellisen tilanteen arvioinnissa on otettava huomioon, mitä itse palveluun ja siitä perittävään maksuun sisältyy. Tämän perusteella nähdään, mitä asiakkaan tulee itse maksaa hänen käyttöönsä jäävillä varoilla. Harkintaa ohjaavat asiakkaan käyttöön jätettävät minimimäärät vaihtelevat palveluittain.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut eivät saa aiheuttaa asiakkaalle pysyvää toimeentulotuen tarvetta. Asiakasmaksun alennusta harkittaessa huomioidaan toimeentulolain mukainen perustoimeentulotuen perusosa, jolla tulee kattaa tavanomaiset elämisen kustannukset ravinto mukaan lukien. Perustoimeentulotuen perusosa vuonna 2022 on yksin asuvalle 514,86 €/kk.

Poikkeustilanteissa voidaan hyväksyä sairausvakuutuslain mukaista vuosiomavastuuta suuremmat lääkekustannukset, jos asiakkaalle tulee esimerkiksi kertaluontoinen suuri lääkekustannus, joka vaarantaa toimeentulon eikä maksusuunnitelmaa voida hyödyntää.

4.3. Kotihoidon asiakasmaksun alennustarpeen arviointi

Kotihoidon asiakas asuu omassa kodissaan ja vastaa kaikista elämisen ja asumisen kustannuksista, joten arviointi asiakasmaksun alennustarpeesta tehdään perustoimeentulotuen periaatteiden mukaan.

Asiakkaan asiakasmaksun mahdollista alentamista tai perimättä jättämistä arvioitaessa huomioidaan asiakkaan nettotulot. Nettotuloista vähennetään alla luetellut menot. Tulojen ja vähennysten jälkeen asiakkaalle tulee jäädä perustoimeentulon perusosan määrä.

Jos asiakkaalla on puoliso ja/tai alaikäisiä lapsia, joiden kanssa hän asuu, otetaan tämä huomioon maksun alentamista harkittaessa. Arvioitaessa asiakasmaksun kohtuullisuutta perheen toimeentuloon nähden otetaan menoina huomioon molempien puolisojen sekä nettotulot että seuraavat menot:

- asumiskustannukset (vastike, vuokra, käyttösähkö, vesi, lämmitys, pakollinen kotivakuutus sekä omakotitalossa lisäksi kiinteistövero, tonttivuokra ja muut menot, jotka perustoimeentulotuessa otetaan huomioon) vähennettynä asumistuella ja muilla mahdollisilla asunnosta saatavilla tuloilla (esim. vuokratulot)
- lääkekustannukset enintään sairausvakuutuslain mukaisen vuosiomavastuun suuruusena (592,16 € vuonna 2022)
- terveydenhuoltomenot julkisen terveydenhuollon kustannusten mukaisesti
- yksityislääkärin kustannukset harkinnan mukaan, jos julkista palvelua ole saatavissa (esim. silmälääkäri)
- terveydenhuollon ammattihenkilön arvioimat asiakkaan terveyden ja hoidon kannalta välttämättömät muut terveydenhoidon kulut (lääkemääräys tai kirjaus potilastiedoissa esimerkiksi Omakannassa)
- asiakkaan palvelutarpeen arvioon perustuvat kotihoidon ja/tai muiden kotona asumista tukevien palvelujen asiakasmaksut ml. yksityisiltä palveluntuottajilta hankitut vastaavat palvelut. Ateriapalvelumaksuja ei huomioida erikseen, vaan ne tulevat huomioiduiksi, kun asiakkaan käyttöön jääviä varoja tarkastellaan perustoimeentulotuen perusosaan nähden (sisältää myös ravintomenot).

- edunvalvojan palkkion perusmaksu ja tilintarkastusmaksu
- mahdolliset maksettavat elatusavut sekä muut laissa säädetyt vähennykset
- ulosottoviranomaisen tai muun velkojan maksusuunnitelman mukainen kuukausierä
- muille kuin samassa taloudessa asuville perheenjäsenille maksettavat elatusavut
- huomioitaessa molempien puolisoitten tulot huomioidaan menoina varhaiskasvatuksen asiakasmaksut, mikäli ne ovat asiakkaan tai hänen puolisonsa vastuulla

4.4. Palveluasuminen

Palveluasumisen asiakasmaksu määräytyy samalla tavoin kuin kotihoidossa. Palveluasumisessa asiakas vastaa kaikista elämisen ja asumisen kustannuksista, joten arviointi asiakasmaksun alennustarpeesta tehdään perustoimeentulotuen periaatteiden mukaan.

Asiakas voi valita, käyttääkö hän asumisyksikön ateriapalveluja vai hankkiiko elintarvikkeet ja valmistaa ateriat itse. Jos hän käyttää asumisyksikön ateriapalveluja täysimääräisesti, kustannus ylittää perustoimeentulon laskennallisen ravintokustannusten osuuden (49 % perusosasta).

Asiakkaan asiakasmaksun mahdollista alentamista tai perimättä jättämistä arvioidaan huomioidaan asiakkaan nettotulot. Nettotuloista vähennetään alla luetellut menot. Tulojen ja vähennysten jälkeen asiakkaalle tulee jäädä perustoimeentulon perusosan määrä.

Jos asiakkaalla on puoliso ja/tai alaikäisiä lapsia, joiden kanssa hän on asunut välittömästi ennen palveluasumiseen siirtymistä, otetaan tämä huomioon maksun alentamista harkittaessa. Arvioidaan asiakasmaksun kohtuullisuutta perheen toimeentuloon nähden otetaan menoina huomioon molempien puolisoitten sekä nettotulot että seuraavat menot:

- palveluasumisen asumiskustannukset (vuokra, käyttösähkö, vesi, lämmitys, pakollinen kotivakuutus ja muut menot, jotka perustoimeentulotuessa otetaan huomioon) vähennettynä asumistuella
- lääkekustannukset enintään sairausvakuutuslain mukaisen vuosiomavastuun suuruisena (592,16 € vuonna 2022)
- muiden kuin sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset siltä osin kuin lääkemääräyksen tehnyt terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne asiakkaan terveydelle tarpeellisiksi
- terveydenhuoltomenot julkisen terveydenhuollon kustannusten mukaisesti
- yksityislääkärin kustannukset harkinnan mukaan, jos julkista palvelua ole saatavissa (esim. silmälääkäri)
- terveydenhuollon ammattihenkilön arvioimat asiakkaan terveyden ja hoidon kannalta välttämättömät muut terveydenhoidon kulut (lääkemääräys tai kirjaus potilastiedoissa esimerkiksi Omakannassa)
- asiakkaan palvelutarpeen arvioon perustuva palveluasumisen asiakasmaksu ja tuki-palvelujen kustannukset
- ateriapalvelun maksut: mikäli asiakkaalla on koko ateriapaketti, huomioidaan menoina täyden ateriapaketin kustannus. Tällöin asiakkaalle jäävän käyttövaran tulee olla 51 % perustoimeentulotuen perusosasta (ravinnon laskennallinen osuus perustoimeentulotuen perusosasta on 49 %). Osa-ateriapaketin osalta laskennallinen osuus perustoimeentulotuen perusosasta suhteutetaan ostettavien aterioitten määrään.
- edunvalvojan palkkion perusmaksu ja tilintarkastusmaksu
- ulosottoviranomaisen tai muun velkojan maksusuunnitelman mukainen kuukausierä

- muille kuin samassa taloudessa asuville perheenjäsenille maksettavat elatusavut
- huomioitaessa molempien puolisoitten tulot huomioidaan menoina varhaiskasvatuksen asiakasmaksut, mikäli ne ovat asiakkaan tai hänen puolisonsa vastuulla

4.5. Tehostettu palveluasuminen

Tehostetun palveluasumisen asiakasmaksu sisältää hoivan, hoidon, ateriat sekä muut asumisyksikössä annettavat palvelut. Asiakkaan kustannettavaksi jäävät lääkekustannukset, vaatemenot, henkilökohtaisesta puhtaudesta aiheutuvat menot, lehtien tilausmaksut, paikallisliikenteen maksu, puhelimen ja tietoliikenteen käytöstä aiheutuvat menot, harrastus ja virkistysmenot sekä muut vastaavat jokapäiväiset menot.

Arvioitaessa maksun alentamisen tarvetta lähtökohtana on asiakkaan käyttövara 167 €/kk. Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien käyttövara on 250 €/kk. Lisäksi huomioidaan asiakkaan käytössä olevat muut varat.

Jos asiakkaalla on puoliso ja/tai alaikäisiä lapsia, joiden kanssa hän on asunut välittömästi ennen tehostettuun palveluasumiseen siirtymistä, otetaan tämä huomioon maksun alentamista harkittaessa. Arvioitaessa asiakasmaksun kohtuullisuutta perheen toimeentuloon nähden otetaan menoina huomioon molempien puolisoitten sekä nettotulot että seuraavat menot:

- tehostetun palveluasumisen asumiskustannukset (vuokra, käyttösähkö, vesi, lämmitys, pakollinen kotivakuutus ja muut menot, jotka perustoimeentulotuessa otetaan huomioon) vähennettynä asumistuella
- lääkekustannukset enintään sairausvakuutuslain mukaisen vuosiomavastuun suuruisena (592,16 € vuonna 2022)
- muiden kuin sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset siltä osin kuin lääkemääräyksen tehnyt terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne asiakkaan terveydelle tarpeellisiksi (itsehoitolääkkeet huomioidaan perustoimeentulotuen perusosassa)
- terveydenhuoltomenot julkisen terveydenhuollon kustannusten mukaisesti
- yksityislääkärin kustannukset harkinnan mukaan, jos julkista palvelua ei ole saatavissa (esim. silmälääkäri)
- terveydenhuollon ammattihenkilön arvioimat asiakkaan terveyden ja hoidon kannalta välttämättömät muut terveydenhoidon kulut (lääkemääräys tai kirjaus potilastiedoissa esimerkiksi Omakannassa)
- tehostetun asumispalvelun asiakasmaksu
- edunvalvojan palkkion perusmaksu ja tilintarkastusmaksu
- ulosottoviranomaisen tai muun velkojan maksusuunnitelman mukainen kuukausierä
- muille kuin samassa taloudessa asuville perheenjäsenille maksettavat elatusavut
- huomioitaessa molempien puolisoitten tulot huomioidaan menoina varhaiskasvatuksen asiakasmaksut, mikäli ne ovat asiakkaan tai hänen puolisonsa vastuulla

4.6. Lyhytaikainen ympärivuorokautinen asumispalvelu

Lyhytaikaisesta ympärivuorokautisesta asumispalvelusta peritään tasasuuruinen hoitopäivämaksu, joka sisältää hoivan, hoidon, ateriat sekä muut asumisyksikössä annettavat palvelut. Asiakkaan kustannettavaksi jäävät oman asunnon vuokramenot, lääkekustannukset, vaatemenot, henkilökohtaisesta puhtaudesta aiheutuvat menot, lehtien tilausmaksut, paikallisliikenteen maksu, puhelimen ja tietoliikenteen käytöstä aiheutuvat menot, harrastus ja virkistysmenot sekä muut vastaavat jokapäiväiset menot.

Asiakkaan asiakasmaksun mahdollista alentamista tai perimättä jättämistä arvioitaessa huomioidaan asiakkaan nettotulot. Nettotuloista vähennetään alla luetellut menot. Tulojen ja vähennysten jälkeen asiakkaalle tulee jäädä perustoimeentulon perusosan määrä.

Jos asiakkaalla on puoliso ja/tai alaikäisiä lapsia, joiden kanssa hän on asunut välittömästi ennen palveluasumiseen siirtymistä, otetaan tämä huomioon maksun alentamista harkittaessa. Arvioitaessa asiakasmaksun kohtuullisuutta perheen toimeentuloon nähden otetaan menoina huomioon molempien puolisojen sekä nettotulot että seuraavat menot:

- lyhytaikaisen ympärivuorokautisen asumispalvelun hoitopäivämaksu
- ravintomenojen laskennallinen osuus perustoimeentulotuen perusosasta 49 % niiltä päiviltä kuukaudessa, jolloin asiakas ei ole ollut lyhytaikaisessa hoidossa
- oman asunnon asumiskustannukset (vuokra, käyttösähkö, vesi, lämmitys, pakollinen kotivakuutus ja muut menot, jotka perustoimeentulotuessa otetaan huomioon) vähennettynä asumistuella
- lääkekustannukset enintään sairausvakuutuslain mukaisen vuosiomavastuun suuruisena (592,16 € vuonna 2022)
- muiden kuin sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset siltä osin kuin lääkemääräyksen tehnyt terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne asiakkaan terveydelle tarpeelliseksi
- terveydenhuoltomenot julkisen terveydenhuollon kustannusten mukaisesti
- yksityislääkärin kustannukset harkinnan mukaan, jos julkista palvelua ole saatavissa (esim. silmälääkäri)
- terveydenhuollon ammattihenkilön arvioimat asiakkaan terveyden ja hoidon kannalta välttämättömät muut terveydenhoidon kulut (lääkemääräys tai kirjaus potilastiedoissa esimerkiksi Omakannassa)
- edunvalvojan palkkion perusmaksu ja tilintarkastusmaksu
- ulosottoviranomaisen tai muun velkojan maksusuunnitelman mukainen kuukausierä
- muille kuin samassa taloudessa asuville perheenjäsenille maksettavat elatusavut
- huomioidaessa molempien puolisojen tulot huomioidaan menoina varhaiskasvatuksen asiakasmaksut, mikäli ne ovat asiakkaan tai hänen puolisonsa vastuulla

4.7. Pitkäaikainen laitoshoido

Pitkäaikaisen laitoshoidon maksu sisältää ympärivuorokautisen hoidon lisäksi ateriat ja lääkkeet.

Arvioitaessa maksun alentamisen tarvetta lähtökohtana on asiakkaan käyttövara 112 €/kk. Lisäksi huomioidaan asiakkaan käytössä olevat muut varat.

Jos asiakkaalla on puoliso ja/tai alaikäisiä lapsia, joiden kanssa hän on asunut välittömästi ennen pitkäaikaiseen laitoshoitoon siirtymistä, otetaan tämä huomioon maksun alentamista harkittaessa. Arvioitaessa asiakasmaksun kohtuullisuutta perheen toimeentuloon nähden otetaan menoina huomioon molempien puolisoitten sekä nettotulot että seuraavat menot:

- asumiskustannukset (vastike, vuokra, käyttösähkö, vesi, lämmitys, kotivakuutus sekä omakotitalossa lisäksi kiinteistövero, tonttivuokra ja muut menot, jotka perustoimeentulotuessakin otetaan huomioon) vähennettynä asumistuella ja muilla mahdollisilla asunnosta saatavilla tuloilla (esim. vuokratulot)
- lääkekustannukset enintään sairausvakuutuslain mukaisen vuosiomavastuun suuruusena (592,16 € vuonna 2022)
- terveydenhuoltomenot julkisen terveydenhuollon kustannusten mukaisesti
- yksityislääkärin kustannukset harkinnan mukaan, jos julkista palvelua ole saatavissa (esim. silmälääkäri)
- terveydenhuollon ammattihenkilön arvioimat asiakkaan terveyden ja hoidon kannalta välttämättömät muut terveydenhoidon kulut (lääkemääräys tai kirjaus potilastiedoissa esimerkiksi Omakannassa)
- pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksu
- edunvalvojan palkkion perusmaksu ja tilintarkastusmaksu
- ulosottoviranomaisen tai muun velkojan maksusuunnitelman mukainen kuukausierä
- muille kuin samassa taloudessa asuville perheenjäsenille maksettavat elatusavut
- huomioitaessa molempien puolisoitten tulot huomioidaan menoina varhaiskasvatuksen asiakasmaksut, mikäli ne ovat asiakkaan tai hänen puolisonsa vastuulla

5. Terveydenhuollon tasasuuruiset asiakasmaksut

5.1. Laitoskuntoutus

Laitoskuntoutus on luonteeltaan lyhytaikaista. Asiakasmaksuun sisältyy sekä hoito että asuminen ja täysi ylläpito. Itselle jääviä kustannuksia ovat vakinaiseen kotiin ja asumiseen liittyvät kustannukset, vaatteet, puhelin- ja tietoliikennemaksut, lääkkeet sekä muut tavanomaiseen elämiseen liittyvät kustannukset.

Arvioitaessa perusteita asiakasmaksun alentamiseen lyhytaikaisen päihdelaitoskuntoutuksen käyttövarana huomioidaan pitkäaikaisen laitoshoidon käyttövara 112 euroa kuukaudessa.

Jos asiakkaalla on puoliso ja/tai alaikäisiä lapsia, joiden kanssa hän on asunut välittömästi ennen laitoskuntoutukseen siirtymistä, otetaan tämä huomioon maksun alentamista harkittaessa. Arvioitaessa asiakasmaksun kohtuullisuutta perheen toimeentuloon nähden otetaan menoina huomioon molempien puolisoitten sekä nettotulot että seuraavat menot:

- asumiskustannukset (vastike, vuokra, käyttösähkö, vesi, lämmitys, pakollinen kotivakuutus sekä omakotitalossa lisäksi kiinteistövero, tonttivuokra ja muut menot, jotka perustoimeentulotuessakin otetaan huomioon) vähennettynä asumistuella ja muilla mahdollisilla asunnosta saatavilla tuloilla (esim. vuokratulot)
- lääkekustannukset enintään sairausvakuutuslain mukaisen vuosiomavastuun suuruusena (592,16 € vuonna 2022)
- terveydenhuoltomenot julkisen terveydenhuollon kustannusten mukaisesti
- yksityislääkärin kustannukset harkinnan mukaan, jos julkista palvelua ole saatavissa (esim. silmälääkäri)

- terveydenhuollon ammattihenkilön arvioimat asiakkaan terveyden ja hoidon kannalta välttämättömät muut terveydenhoidon kulut (
- asiakkaan laitostuntoutuksen maksu ja käyttövara
- muun perheen mahdolliset palvelutarpeen arvioon perustuvat kotihoidon ja/tai tuki-palvelun asiakasmaksut
- edunvalvojan palkkion perusmaksu ja tilintarkastusmaksu
- ulosottoviranomaisen tai muun velkojan maksusuunnitelman mukainen kuukausierä
- mahdolliset muille kuin samassa taloudessa asuville perheenjäsenille maksettavat elatusavut
- varhaiskasvatuksen asiakasmaksut

5.2. Muut terveydenhuollon tasasuuruiset asiakasmaksut

Terveydenhuollon tasasuuruisena perittävät asiakasmaksut kohdentuvat samanlaisina kaikkiin yli 18-vuotiaisiin palvelun käyttäjiin. He asuvat omissa kodeissaan ja vastaavat itse sekä asumisensa että elämisen kustannuksista.

Tasasuuruisten terveydenhuollon maksujen osalta menetellään lähtökohtaisesti samoin kuin toimeentulotukea määrättäessä, eli kaikki käytettävissä olevat tulot ja toimeentulotuesta annetun lain mukaiset hyväksyttävät menot otetaan huomioon asiakasmaksua alennettaessa tai vapautettaessa.

Asiakkaan asiakasmaksun mahdollista alentamista tai perimättä jättämistä laskettaessa huomioidaan asiakkaan ja hänen kanssaan yhteistaloudessa asuvan puolison nettotulot. Nettotuloista vähennetään hyväksytyt menot (lueteltu alla). Tulojen ja vähennysten jälkeen yksin asuvalle asiakkaalle tulisi jäädä perustoimeentulon perusosan määrä 514,86 €/kk ja kahden aikuisen taloudessa 875,20 €/kk (2022). Suurempien perheiden osalta käytetään ruokakunnan kokoon perustuvaa perustoimeentulotuen perusosan määrää.

Alennus määrätään yhdelle kuukaudelle alkuperäisen eräpäivän mukaisesti.

Arvioitaessa asiakasmaksun kohtuullisuutta perheen toimeentuloon nähden otetaan me-
noina huomioon molempien puolisoiden sekä nettotulot että seuraavat menot:

- asumiskustannukset (vastike, vuokra, käyttösähkö, vesi, lämmitys, pakollinen koti-vakuutus sekä omakotitalossa lisäksi kiinteistövero, tonttivuokra ja muut menot, jotka perustoimeentulotuessakin otetaan huomioon) vähennettynä asumistuella ja muilla mahdollisilla asunnosta saatavilla tuloilla (esim. vuokratulot)
- lääkekustannukset enintään sairausvakuutuslain mukaisen vuosiomavastuun suu-ruisena (592,16 € vuonna 2022)
- terveydenhuoltomenot julkisen terveydenhuollon kustannusten mukaisesti
- yksityislääkärin kustannukset harkinnan mukaan, jos julkista palvelua ole saatavissa (esim. silmälääkäri)
- terveydenhuollon ammattihenkilön arvioimat asiakkaan terveyden ja hoidon kannalta välttämättömät muut terveydenhoidon kulut (lääkemääräys tai kirjaus poti-lastiedoissa esimerkiksi Omakannassa)
- muun perheen mahdolliset palvelutarpeen arvioon perustuvat kotihoidon ja/tai tuki-palvelun asiakasmaksut
- edunvalvojan palkkion perusmaksu ja tilintarkastusmaksu
- ulosottoviranomaisen tai muun velkojan maksusuunnitelman mukainen kuukausierä

- mahdolliset muille kuin samassa taloudessa asuville perheenjäsenille maksettavat elatusavut
- varhaiskasvatuksen asiakasmaksut

Pitkien (yli kuukausi) sairaalahoitojen osalta otetaan huomioon hoitoon sisältyvä täysihoito niin, että ravinnon osuus vähennetään tavanomaisten kustannusten määrästä (49 %).